

N:o 18.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående afsättande af räntebärande obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor till garantifond för aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening; gifven Stockholms slott den 23 januari 1891.

Sedan 1881 års Riksdag medgifvit, att, för beredande af tillfälle för det enligt nådiga kungörelsen den 6 juni 1879 grundade aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening att fortsätta sin verksamhet under ytterligare tio år utöfver den dittills fastställda tiden eller april månad 1882, fortfarande skulle afsättas af riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor för att utgöra en garantifond för bolaget under vissa för bolagets ordnande föreskrifna vilkor, samt Kongl. Maj:t den 9 september 1881 för bolaget fastställt reglemente och bolagsordning, enligt hvars § 27 bolaget, derest ej på dess ansökning ny oktroy af Kongl. Maj:t meddelas, skall upplösas i april 1892, så har styrelsen för nämnda bolag, jemte förmälan, att det af flera skäl ansetts för trävarurörelsen i dess helhet vara af stor vigt, att bolagets verksamhet fortfarande, samt med bifogande af ett vid bolagsstämma med delegarne i bolaget den 28 april 1890 hållet protokoll, innefattande uppdrag för styrelsen att hos Kongl. Maj:t söka ny oktroy för bolaget utan ändring i bolagsreglementet, med styrelsen öppen lemnad rätt att, derest den så funne lämpligt, göra hemställan om oktroy på obegränsad tid, i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift anhållit, att förnyad oktroy med samma statsgaranti som hittills måtte för tiden från april 1892 bolaget meddelas, samt hemställt,

huruvida icke sådan oktroj kunde, för att bereda bolaget tillfälle att, på sätt bolagsreglementet äfven angåfve, genom utfärdande af obligationer fylla lämplig andel af sitt lånebehof, meddelas på obegränsad tid eller, derest sådant pröfvades ej böra ske, på någon längre tid, såsom 30 till 40 år.

Efter inhemtande af fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande i ämnet vill, under åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för denna dag, Kongl. Maj:t, som icke ansett ny oktroj för bolaget böra meddelas för längre tid än tio år, härmed föreslå Riksdagen medgifva, att af riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor, löpande med $3\frac{1}{2}$ procent årlig ränta och i öfrigt af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som de till allmänna hypoteksbanken såsom grundfond öfverlemnade obligationer, må, för att bereda aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening tillfälle att fortsätta sin verksamhet i enlighet med de i gällande reglemente och bolagsordning innefattade bestämmelser under ytterligare 10 år utöfver den hittills fastställda tiden, vid den löpande oktrojens utgång afsättas att utgöra bolagets garantifond i utbyte mot de obligationer, som för enahanda ändamål nu äro till bolaget öfverlemnade och hvilka vid nyssnämnda tidpunkt böra till riksgäldskontoret återställas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

F. v. Essen.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
januari 1891.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHIELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: herr friherre VON OTTER,
herr WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen anförde i underdånighet:

»Sedan 1881 års Riksdag medgifvit, att, för beredande af tillfälle för det enligt nådiga kungörelsen den 6 juni 1879 grundade aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening att fortsätta sin verksamhet under ytterligare tio år utöfver den dittills fastställda tiden eller april månad 1882, fortfarande skulle afsättas af riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor för att utgöra en garantifond för bolaget under vissa för bolagets ordnande föreskrifna vilkor, samt Eders Kongl. Maj:t den 9 september 1881 för bolaget fastställt reglemente och bolagsordning, enligt hvars § 27 bolaget, derest ej på dess ansökning ny oktroy af Eders Kongl. Maj:t meddelas, skall upplösas i april 1892, så har styrelsen för nämnda bolag, jemte förmålan att det af flera skäl ansetts för tråvarurörelsen i dess helhet vara af stor vigt, att bolagets verksamhet fortfore, samt med bifogande af ett vid bolagsstämma med

delegarne i bolaget den 28 april 1890 hållet protokoll, innefattande uppdrag för styrelsen att hos Eders Kongl. Maj:t söka ny oktroj för bolaget utan ändring i bolagsreglementet, med styrelsen öppen lemnad rätt att, derest den så funne lämpligt, göra hemställan om oktroj på obegränsad tid, i en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift anhållit, att förnyad oktroj med samma statsgaranti som hittills måtte för tiden från april 1892 bolaget meddelas, samt hemställt, huruvida icke sådan oktroj kunde, för att bereda bolaget tillfälle att, på sätt bolagsreglementet äfven angåfve, genom utfärdande af obligationer fylla lämplig andel af sitt lånebehof, meddelas på obegränsad tid eller, derest sådant pröfvades ej böra ske, på någon längre tid, såsom 30 till 40 år.

I nämnda skrift, som är dagtecknad den 1 oktober sistlidet år, har styrelsen erinrat, att, ehuru bolaget under de senare åren, till följd af den ymniga penningetillgången inom landet och den i allmänhet förbättrade ställningen på trävarumarknaden, icke i synnerligt hög grad anlitas af lånesökande, bolagets tillvaro säkerligen uti icke oväsentlig mån bidragit att sänka räntan å förlagslånen i allmänhet och gifva stadga åt marknaden. Af vida större betydelse blefve dock antagligen bolagets framtida verksamhet, derest förnyad oktroj meddelades bolaget. Tecken visade sig nemligen till minskad penningetillgång, och de pris, som kunde erhållas för svenska trävaror, vore allt annat än tillfredsställande. Funnes då ej tillfälle att på drägliga villkor erhålla nödigt förlag, tvingades en del sågverksegare att till hvad pris som helst bortslumpa sitt lager och derigenom än ytterligare förvärpa marknads ställning. Men den före bolagets tillkomst vunna erfarenhet hade ock visat, att, under tider af knapp penningetillgång, bankinrättningar och öfriga långifvare ej mäktade förse sågverksegare med erforderligt förlag; och då det svårligen läte sig göra att vid en inträffande kris anordna en tillfällig hjälp af betryggande beskaflenhet, skulle det för trävarurörelsen innebära en stor fara att icke hafva att tillgå en permanent institution af oomtvistlig kredit och med särskild uppgift att följa denna rörelses utveckling samt tillgodose dess behof. Då nu trävarurörelsen vore en af landets viktigaste näringsgrenar, och staten derjemte såsom den ojemförligt störste skogsegaren hade ett särskildt intresse i densamma betryggande, måste bolagets fortvaro anses vara äfven ur det allmännas synpunkt af synnerlig vigt och full anledning förefinnas att låta bolaget fortfarande åtnjuta den nu anvisade garantifonden, helst densamma genom bestämmelserna i bolagsreglementet vore så betryggad, att dess användande icke gerna kunde ifrågakomma.

Styrelsen förmenar vidare, att, om ock bolagets lånebehof, så länge det hölle sig inom trängre gränser, kunde såsom hittills fyllas genom upptagande af tillfälliga lån, ett sådant upplåningssätt, som stälde sig väl dyrt och alltid medförde möjligheten af uppsägningar just vid tider af minskad penningetillgång, vore mindre lämpligt vid ökadt lånebehof. Det skulle då kunna vara af stort gagn för bolaget att fylla en del af sitt lånebehof genom att, på sätt bolagsreglementet ock medgäfvit, utfärda obligationer; men detta kunde knappast med fördel ske, derest bolaget egde oktroj endast på viss kortare tid.

Sedan fullmäktige i riksgäldskontoret lemnats tillfälle att i ärendet sig yttra, hafva fullmäktige förklarat sig icke kunna tillstyrka oktroj för bolaget på vare sig obegränsad tid eller 30 till 40 år. Bolagets verksamhet, som bestode i utlemnande af lån på högst ett år och mot pant af trävaror, syntes icke vara af beskaffenhet att kräfvat oktroj för så lång tid, som styrelsen ifrågasatt, ty, äfven om bolaget skulle komma att begagna sig af den i reglementet bolaget medgifna rätt att anskaffa för rörelsen erforderliga medel genom utfärdande af obligationer, förutsatte detta icke med nödvändighet oktroj på obegränsad eller någon längre tid, enär, med hänsyn till det olika lånebehof, som, enligt hvad erfarenheten visat, å olika tider förefunnes, bolaget i de obligationer, det kunde komma att utfärda, enligt fullmäktiges mening måste förbehålla sig rätt att efter viss kortare tid uppsäga desamma till återbetalning. Skulle emellertid oktroj på längre tid än tio år anses af behofvet påkallad, hemstälde fullmäktige, att, i likhet med hvad lagen angående bankaktiebolag den 19 november 1886 föreskrefve för sådant bolag, tiden för ny oktroj icke sattes utöfver 20 år.

Med erinran att de riksgäldskontorets obligationer, hvilka utgöra bolagets nuvarande garantifond, äro förskrifna med $4\frac{1}{2}$ procent årlig ränta, men att 1890 års Riksdag förordnat, att allmänna hypoteksbankens grundfond skulle bestå af svenska statsobligationer löpande med $3\frac{1}{2}$ procent ränta, hafva fullmäktige i riksgäldskontoret vidare hemställt, att i öfverensstämmelse härmed de obligationer, som kunde komma att afsättas till garantifond åt aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening, för att bereda bolaget tillfälle till fortsatt verksamhet äfven efter april 1892, måtte förskrifvas att löpa med $3\frac{1}{2}$ procent ränta samt i öfrigt, på sätt 1879 års Riksdag förordnade i fråga om de obligationer, som då skulle lemnas till reservfond åt bolaget, vara af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som de till allmänna hypoteksbanken såsom grundfond öfverlemnade.

Då ifrågavarande kreditanstalt fortfarande lærer få anses vara af ett afsevärdt gagn för sågverksindustrien, och staten därför såsom den störste skogsegaren skäligen synes böra lemna sin medverkan till upprätthållande af sagda anstalt, tvekar jag icke att tillstyrka en nådig framställning till Riksdagen om förlängd statsgaranti för bolaget. Deremot finner jag icke hvad bolagets styrelse anfört innebära tillräcklig anledning för meddelande af ny oktroj för längre tid än tio år. Bolagets verksamhet synes icke hafva lidit något men af de kortare oktrojer, som hittills beviljats; och bolaget synes sjelft hafva varit ovisst om fördelarne af längre oktroj än den senast beviljade, då det lemnat åt styrelsen att afgöra, om sådan oktroj borde sökas.

Lika med fullmäktige i riksgäldskontoret anser jag, att de obligationer, som lemnas till bolagets garantifond, böra vara af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som allmänna hypoteksbankens grundfundsobligationer; och hemställer jag följaktligen i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t må, i anledning af den gjorda framställningen, genom nådig proposition äska Riksdagens yttrande, huruvida Riksdagen medgifver, att af riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor, löpande med $3\frac{1}{2}$ procent årlig ränta och i öfrigt af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet som de till allmänna hypoteksbanken såsom grundfond öfverlemnade obligationer, må, för att bereda aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening tillfälle att fortsätta sin verksamhet i enlighet med de i gällande reglemente och bolagsordning innefattade bestämmelser under ytterligare tio år utöfver den hittills fastställda tiden, vid den löpande oktrojens utgång afsättas att utgöra bolagets garantifond i utbyte mot de obligationer, som för enahanda ändamål nu äro till bolaget öfverlemnade och hvilka vid nyssnämnda tidpunkt böra till riksgäldskontoret återställas.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan — — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hugo Malm.